

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ก่อนที่จะกล่าวถึงผลของการใช้อำนาจและอิทธิพล ผู้วิจัยใคร่สรุปประเด็นสำคัญประการหนึ่ง อันเป็นที่มาของการใช้อำนาจและอิทธิพลในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาของชนชั้นผู้นำ นั่นคือ ความจำเป็นหรือความสำคัญของการใช้อำนาจและอิทธิพล

ความสำคัญของการใช้อำนาจและอิทธิพลในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา

1. การค้ากัญชาเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เป็นธุรกิจการค้ายา เสพติดที่ลงทุนต่ำแต่ได้กำไรสูง และการค้ากัญชามีกระบวนการต่อเนื่องหลายขั้นตอน โดยมีจุดเริ่มในชนบทและสิ้นสุดที่การลักลอบส่งออกไปต่างประเทศ การค้ากัญชาจึงเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่มที่ต้องการผลประโยชน์จากการดำเนินงานในแต่ละส่วนแต่ละขั้นตอน ผู้ใดสามารถควบคุมและสามารถเป็นเจ้าของกัญชา และตลอดจนสามารถนำส่งแก่ลูกค้าที่มีความต้องการได้ บุคคลนั้นจะ เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากมูลค่าการแลกเปลี่ยน

ดังนั้นกว่าที่กัญชาจะถูกส่งถึงที่หมาย จึงต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ อันทำให้เพิ่มมูลค่าขึ้นในแต่ละขั้นตอน และเมื่อถึงจุดสุดท้ายแล้ว ราคาซื้อขายต่อหน่วยก็ยังสูงกว่าการใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งสิ้นที่รวมแล้วเป็นราคาทุน ผู้ที่ควบคุมกระบวนการค้ากัญชาในแต่ละขั้นตอนก็จะได้ผลกำไรส่วนหนึ่ง และหากสามารถควบคุมได้ถึงขั้นตอนใดก็จะได้ผลกำไรสูงขึ้นอีกตามลำดับ (ดูภาคผนวก ข)

ดังนั้นความพยายามในการควบคุม และจัดการต่อกัญชาในแต่ละขั้นตอนจึงเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลหลายประเภท และขึ้นอยู่กับความสามารถของคนเหล่านั้น ความสามารถในที่นี้ อยู่บนพื้นฐานของอำนาจและอิทธิพล ผู้ใดสามารถใช้อำนาจ และอิทธิพลด้วยประการใดต่อกระบวนการค้ากัญชา เมื่อที่จะจัดการตามประสงค์ต่อกัญชาเหล่านั้นได้ ผู้คนย่อมได้รับประโยชน์

การที่ผู้ใดจะแสวงประโยชน์จากกระบวนการค้ากัญชา ก็จะพิจารณาอย่างตระหนักชัด
แล้วว่าจะสามารถกระทำได้อย่างไร

2. จากการที่การค้ากัญชาเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และจะต้องถูกลงโทษ
ดังนั้นการดำเนินการค้ากัญชาโดยรอดพ้นจากการถูกจับกุมตัวบุคคล และตัวยาเสพติดจึงเป็นความ
ปรารถนาของผู้ลักลอบค้ากัญชา เพราะนอกจากจะได้รับความร่ำรวยแล้ว ยังมีอิสรภาพในการใช้ชีวิต
ชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่สำคัญในทัศนะของ Deutsch คือ ความมั่นคงปลอดภัย (security) และ
เสรีภาพ (liberty)

ดังนั้น การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เกิดผลดังกล่าว หากเป็นสิ่งที่คุ้มค่าผู้ลักลอบค้ากัญชา
ก็ยอมที่จะดำเนินการ และผู้ใดมีความสามารถป้องกัน หรือแก้ไขความผิดพลาดจากการค้ากัญชาได้
ผู้นั้นย่อมแสวงประโยชน์เป็นการแลกเปลี่ยนกับความสามารถที่ว่านั้น ซึ่งก็คือการใช้อำนาจ และ
อิทธิพล

3. ความสามารถในการกระทำการใด ๆ ของบุคคลผู้หนึ่ง ในการก่อให้เกิดผลสำเร็จ
ของกระบวนการค้ากัญชา (ไม่ว่าขั้นตอนใด) ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่นได้ ผู้นั้นย่อมแสวงประโยชน์
จากการค้ากัญชาได้

ความสามารถในการกระทำการใด ๆ หมายถึง การได้รับการยินยอมจากผู้อื่น การ
บังคับ การควบคุม หรือตลอดจนการตัดสินใจ

ดังนั้นความสามารถที่จะกระทำการอันเป็นการดำเนินการ การสนับสนุน การคุ้มครอง
การป้องกัน การช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการบังคับหรือควบคุมต่อกระบวนการค้ากัญชา
หรือต่อผู้ค้ากัญชา ย่อมเป็นการกระทำที่มีคุณค่า หรือประ เนิม เป็นมูลค่า ต่อการแลกเปลี่ยนกับ
ผลประโยชน์ทางการเงิน หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประ เนิมของบุคคล
ผู้ต้องการผลประโยชน์อันจะ ได้จากการกระทำนั้น ว่าในแต่ละสถานการณ์ ผลประโยชน์ต่างตอบ
แทนนั้นคุ้มค่ากับ สิ่งที่ต้องสูญเสียหรือไม่ นี้คือการพิจารณาแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้ใช้อำนาจ และ
อิทธิพล กับผู้ที่เป็นฝ่ายถูกกระทำในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

ดัง เช่น ในสถานการณ์ที่ฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าของที่ผุ้มีอำนาจ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นนักค้ากัญชา ผู้ถูกจับกุมพร้อมของกลางจำนวนหนึ่ง ในสถานการณ์ฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้สิทธิพล หรือเป็นผู้ถูกใช้สิทธิพล ก็ย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งสองฝ่าย

ถ้าฝ่ายแรกคือผู้ จับกุมใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยการ เรียก ร้อง เงินจำนวนหนึ่ง เป็นค่าตอบแทนต่อการปล่อยตัวฝ่ายที่ถูกจับกุม และฝ่ายหลังยินยอม ดังนี้ฝ่ายแรกเป็นผู้ใช้สิทธิพล และฝ่ายหลังพิจารณาแล้วว่า เงินจำนวนที่ต้อง เสียไปนั้นคุ้มค่ากับความ เป็นอิสระของตน ฝ่ายแรกถือว่าเป็นผู้แสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาของฝ่ายหลัง

ในทางกลับกัน ถ้าฝ่ายหลังดำเนินการ เจรจาโดยจะให้ เงินแก่ฝ่ายแรกจำนวนหนึ่ง ในการไม่จับกุมตนและของกลาง ฝ่ายแรกยินยอม ก็ถือว่าฝ่ายหลังเป็นผู้ใช้สิทธิพล และฝ่ายแรกพิจารณาว่าการ ได้เงินจำนวนนั้นคุ้มค่ากับการละ เว้นการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้ถือว่าทั้งสองฝ่ายเป็นผู้แสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาโดยฝ่ายแรกได้เงิน เป็นค่าตอบแทน และฝ่ายหลังมีรายได้จากการค้ากัญชาครึ่ง

ลักษณะดังที่กล่าวมา เป็นแบบแผนนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลใดก็ตาม หากสามารถใช้อำนาจ และสิทธิพลในการก่อให้ เกิดผลที่ เกี่ยวกับการค้ากัญชาแล้ว บุคคลเหล่านั้นย่อมแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา ได้ทั้งสิ้นแต่ในการวิจัยนี้มุ่งพิจารณาบทบาทของกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่น เป็นสำคัญ เพราะ เป็นกลุ่มที่มีฐานะอำนาจที่สำคัญในสังคม อันสามารถใช้อำนาจ และสิทธิพลได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าประชาชนทั่วไป

ผลของการใช้อำนาจและสิทธิพล

การกระทำอัน เป็นการใช้อำนาจและสิทธิพล เพื่อแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาจึง เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ ที่มีลักษณะ เป็นผลของการกระทำ ดังต่อไปนี้

1. ขบวนการค้ากัญชาได้รับความช่วยเหลือลักษณะต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองและพ่อค่านักธุรกิจทำให้สามารถค้ากัญชาได้โดยสะดวก โดยรอดพ้นจากการจับกุมในพื้นที่

ซึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมากและทำให้มีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จตลอดทั้งกระบวนการอย่างมาก

การได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น ทำให้ขบวนการค้ากัญชาไม่ต้องทุ่มเทความพยายามในการหลบหลีกให้พ้นจากการจับกุมอีกทั้งยังได้รับการแนะนำและการช่วยเหลือ อันทำให้มีความสะดวกมากขึ้น กรณีที่เกิดความผิดพลาดก็ยังสามารถแก้ไขปัญหาจากการถูกจับกุมได้ด้วยการวิ่งเต้นช่วยเหลือจากผู้คุ้มครอง หรือสนับสนุน ตลอดจนการสับเปลี่ยนของกลางที่ถูกจับกุมขึ้นโดยการจัดหาคุณภาพต่ำมาแทนที่

หากแบบแผนของการใช้อำนาจและอิทธิพล เป็นสิ่งที่ใช้ได้ผลแล้ว นอกจากท้องถิ่นที่ศึกษาอื่น เป็นพื้นที่จุดเริ่มต้นของการค้ากัญชาที่ขบวนการค้ากัญชาใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเงินและอื่น ๆ แลกเปลี่ยนกับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แล้ว ขบวนการค้ากัญชาก็ย่อมที่จะตระหนักถึงความสำคัญของการใช้อำนาจ และอิทธิพล ในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาของบุคคลต่างๆ ได้ในลักษณะเดียวกันหรืออาจคล้ายคลึงกันอย่างยิ่ง ในพื้นที่อื่นๆ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น จุดส่งออกชายฝั่งทะเล ก็จะใช้อิทธิพลให้มีการคุ้มครองในพื้นที่เหล่านั้นจากผู้มีอำนาจและอิทธิพล เช่นนี้จึง เป็นผลให้กระบวนการค้ากัญชาในประเทศไทย สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์

ผลสำเร็จจากการค้ากัญชา ทำให้นายทุนผู้ค้ากัญชามีความมั่งคั่งขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถนำเงินเหล่านั้นมาใช้ เป็น เครื่องมือในการสร้างอิทธิพลในท้องถิ่น เช่น เดิมต่อไป

พ.ต.อ. เสรี เตมียาเวส (2529:48) ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า ในอนาคตข้างหน้า หากหน่วยงานปราบปรามของรัฐปล่อยปละละ เลຍให้ขบวนการค้ากัญชาระหว่างประเทศ เข้ามา มีอิทธิพลหรือมีบทบาทอย่างมากมาแล้ว อาจก่อให้เกิดการต่อต้านของฝ่ายผู้กระทำผิดในลักษณะตั้งรับที่เป็นการป้องกันมาเป็นเชิงรุกที่เป็นการต่อต้านโดยใช้กำลัง ตลอดจนการใช้อิทธิพลในระดับชาติในการกลั่นแกล้ง เจ้าหน้าที่ผู้สุจริตโดยกระทำต่อตำแหน่งหน้าที่ที่อาจ เป็นได้

2. การใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่นที่มุ่งแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา ทำให้นักค้ากัญชาในท้องถิ่นประสบผลสำเร็จในการค้ากัญชา บุคคลที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ากัญชาในระดับท้องถิ่นจะมีรายได้จากการดำเนินงานรวมถึงราษฎรผู้ปลูก และขายกัญชาด้วย

สิ่งที่ราษฎรผู้ปลูกและค้ากัญชาได้รับภายหลังจากที่สามารถทำงานการค้ากัญชาในส่วนของตนจนสำเร็จ คือการปลดปล่อยหนี้สิน การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม การมีเครื่องใช้อำนวยความสะดวกในครัวเรือน เป็นต้นและหลายครัวเรือนที่เป็นนักค้ากัญชามีเงินเก็บในธนาคารไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท ทั้งยังไปซื้อบ้านไว้ที่กรุงเทพฯ อีกด้วย นี่เป็นคำบอกเล่าของนักค้ากัญชาในบ้านนาคำ ซึ่งผู้วิจัยได้เคยเข้าไปเก็บข้อมูลและจากสภาพที่เห็นก็ทำให้ต้องยอมรับว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเจริญทางด้านวัตถุอย่างมาก บ้านเรือนถูกก่อสร้างอย่างมั่นคงแข็งแรง และสวยงาม และบุคคลผู้บอกเล่าดังกล่าวก็ยังยืนยันว่า หากทางราชการไม่ตัดฟันทำลายเพียง 1 ปี ถนนดินลูกรังจากหมู่บ้านไปถึงถนนใหญ่ ระยะทาง 5 กิโลเมตร ราษฎรในพื้นที่ก็สามารถ เรี่ยไรเงินกันเพื่อสร้างเป็นถนนลาดยาง โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณของทางราชการเลย ผู้วิจัยยอมรับว่าสามารถเป็นได้เช่นนั้นจริง ๆ

3. การใช้อำนาจและอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ในการทุจริตและประพฤติมิชอบนี้ แม้จะทำให้มีรายได้ที่งดงามแก่บุคคลแต่ในทางกลับกันได้สร้างให้เกิดความอ่อนแอของระบบการทำงานปราบปรามการค้ากัญชาขององค์กรตำรวจในระดับท้องถิ่น ขาดความไว้วางใจในตัวเจ้าหน้าที่จากประชาชนผู้เห็นพฤติกรรม ขาดความยำเกรงต่อความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ในสายตาของนักค้ากัญชาถูกมอง เห็นในภาพของผู้ร้ายที่เห็นแก่เงิน ถูกเหยียดหยามโดยเชื่อว่าสามารถซื้อด้วยเงิน เพื่อให้รับใช้พวกเขา เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บริสุทธิ์ก็จะถูกกล่าวหา เช่นนี้ เพราะองค์กรตำรวจระดับท้องถิ่นอำเภอมีขนาดเล็กมีเจ้าหน้าที่ไม่มากอาจถูกมองว่าเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำแต่ร่วมรับเงินแบ่งปันด้วยกัน และเจ้าหน้าที่ใหม่ ๆ ที่ถูกบรรจุให้ปฏิบัติงานในพื้นที่ดังกล่าวก็ถูกครอบงำเพียงในเวลาอันสั้นในการร่วมรับรู้เกี่ยวกับวิธีการหาเงินจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเสียแล้วทั้งนี้ เพราะคนส่วนใหญ่ในองค์กรเป็นเช่นนั้น และแม้แต่ในห้วงระยะเวลาของการดำเนินโครงการปราบปรามกัญชาเจ้าหน้าที่หลายนายฉกฉวยสถานการณ์นี้ให้เป็นโอกาสที่เอื้ออำนวยในการจัดหา กัญชาเพื่อนำไปหาประโยชน์ มีนักค้ากัญชาไปรับซื้อ กัญชาถึงที่มักทุกวัน แม้แต่เมื่อสิ้นสุดโครงการ เจ้าหน้าที่เดินทางกลับก็ยังชนกัญชากลับไปเท่าที่จะชนไปได้สำหรับแต่ละคน และคนหนึ่งก็อย่างน้อย 1 ฤดูทะเลที่ใส่ใส่สัมภาระในตอนขาไป เหล่านี้เป็นต้น (นายวิทยา วาปี, จ.ส.ต. วีระกล้าหาญ, นายเยี่ยมยอดยิ่ง, สัมภาษณ์)

4. การใช้อำนาจ และอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นในการให้ความคุ้มครองแก่ขบวนการค้ากัญชาและทำการค้ากัญชาด้วยนั้น เป็นการสร้างความอ่อนแอแก่องค์กรทางการเมืองท้องถิ่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่และริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาการทำงานขององค์กร เนื่องจากส่วนใหญ่ของนักการเมืองท้องถิ่นให้ความสนใจอยู่แต่ในกิจกรรมการแสวงประโยชน์ เป็นสำคัญ และองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นกลายเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาแสวงหาผลประโยชน์ และกลายเป็นผู้ที่มีอิทธิพลที่สร้างผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการประจำอีกด้วย

นอกจากบุคคลดังกล่าวที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบันแล้ว บุคคลภายนอกที่เชื่อว่าตนเองมีขีดความสามารถที่จะเข้าสู่การเมืองดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกพ่อค่านักธุรกิจระดับท้องถิ่น ด้วยประสบการณ์พื้นฐานที่ว่าตำแหน่งทางการเมืองจะเอื้ออำนวยผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนได้เป็นอย่างดีองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นที่รวมของนักการเมืองที่โดยคุณภพในทางการพัฒนาและสร้างสรรค์การบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่น และแทนที่จะเป็นองค์กรของประชาชน กลับกลายเป็นสภาของพ่อค่านักธุรกิจที่มุ่งรักษาและแสวงหาผลประโยชน์ของตนและกลุ่มเท่านั้น นี่ก็เป็นเหตุอย่างหนึ่งของความไม่มีประสิทธิภาพขององค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตยแก่ประชาชน

ผลที่ตามมาของปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งน่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวการทำลายระบอบประชาธิปไตยโดยตรง เพราะเหตุว่าชนชั้นนำเหล่านี้ เป็นผู้ที่มีขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ตราบายใต้ที่กระบวนการ เพื่อให้มาซึ่งตำแหน่งทางการเมืองของชนชั้นนำทางการเมือง เหล่านี้ เริ่มต้นด้วยวิธีการอันขัดแย้งกับแนวความคิดและวิธีการปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย บุคลากรทางการเมืองเหล่านี้จะสามารถเป็นผู้ที่มีคุณภพในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นได้อย่างไร และกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของท้องถิ่นก็ยังคง "ล้มลุกคลุกคลาน" เช่นเดิม

นี่มิใช่ เป็นผลที่เกิดขึ้นและหยุดยั้งอยู่แต่เพียงในระดับท้องถิ่นเท่านั้น หากแต่มีผลกระทบไปถึงในระดับประเทศด้วย เพราะชนชั้นนำทางการเมืองเหล่านี้จำนวนหนึ่งได้เป็นผู้มีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองระดับประเทศแล้วด้วย

5. ความมั่งคั่งจากการค้ากัญชา อันเนื่องมาจากผลของการใช้อำนาจและอิทธิพล ในการแสวงประโยชน์ ทำให้พ่อค้านักธุรกิจที่มีบทบาทเป็นนายทุนค้ากัญชาที่มีความได้เปรียบจากการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้งและมีโอกาสที่จะเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อแสวงหาเกียรติยศ ชื่อเสียง และอำนาจทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นแล้วว่า อำนาจทางการเมืองมีคุณประโยชน์ในการทำธุรกิจการค้า ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากการค้ากัญชาได้อย่างไร

พ่อค้านักธุรกิจที่มีเบื้องหลัง เป็นนักค้ากัญชา จึงให้ความสนใจในการแข่งขัน เข้าสู่การเมืองกันมาก และในการหาเสียงเลือกตั้ง แม้แต่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นก็ชื่อเสียงกันแทบทั้งสิ้น จนแทบจะกล่าวได้ว่า หากใครมีเงินก็มีขีดความสามารถระดับหนึ่งที่จะสามารถแข่งขันให้ได้รับการเลือกตั้งได้ แต่คนที่ชื่อเสียงและมีอุดมการณ์จะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการจูงใจราษฎรให้ไปลงคะแนนเสียงให้ตน

ในอีกลักษณะหนึ่งพ่อค้านักธุรกิจผู้ร่ำรวยจากการค้ากัญชา แม้จะไม่เข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นโดยตรง แต่ก็มีความเกี่ยวข้องจากการมีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังนักการเมือง — ท้องถิ่นผู้นั้น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการใช้อิทธิพลให้บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ต่อสู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ต่าง ๆ ของตน เพื่อขยายอำนาจทางเศรษฐกิจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในกรณีนี้มักเป็นแบบแผนของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นคนต่างดาวความสามารถในการสร้างอิทธิพลเหนือนักการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการ ทำให้เกิดลักษณะปรากฏการณ์ที่ว่า ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างเงินกับการเมืองและกัญชา จึงเกิดขึ้นอย่างเป็นวัฏจักร กล่าวคือ กัญชาเป็นทรัพยากรสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งเงิน และเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งในการใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมือง ส่วนตำแหน่งทางการเมืองนั้นก็จะเป็นเครื่องมืออันมีค่ายิ่งในการปกป้องคุ้มครอง และแสวงหาผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ แม้แต่จากกัญชา

ในอีกลักษณะหนึ่ง เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการใช้เป็นเครื่องมือสร้างอิทธิพลแก่บุคลากรของรัฐให้ตอบสนองในทางที่เป็นคุณประโยชน์แก่การแสวงหาประโยชน์ด้านต่าง ๆ แม้แต่จากการค้ากัญชา

สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมทั้งสิ้น อันหมายถึงอำนาจ และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็น เครื่องมือที่จะนำไปสู่การมีอำนาจยิ่งขึ้นไปอีก อำนาจจึงเป็นทั้ง เครื่องมือ (วิถีทาง) และเป็นเป้าหมายในตัวเอง ของผู้แสวงหาและใช้ประโยชน์

6. ผลของการใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำในท้องถิ่นในการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ากัญชา ทำให้ขบวนการค้ากัญชาคนจนที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญในการค้ากัญชา มีความเข้มแข็งและมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น พร้อม ๆ กับความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วดังกล่าวแล้วนั้น ขบวนการค้ากัญชาคนจนดังกล่าวยังเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการทำงานใต้ดินที่เป็นองค์กรลับของชาวชนวนอพยพ* (สมาคมลับเวียตมินห์) ในการปกครองคนจน รายได้จากการค้ากัญชาจำนวนหนึ่งต้องส่งเข้าสู่กองกลางเพื่อการดำเนินงานทางการเมืองอื่น ๆ ในประเทศไทย อันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติที่ละน้อย อย่างที่ไม่รู้สึกตัว แต่ปรากฏการณ์โดยเปิดเผยเท่าที่เห็น ได้อย่างชัดเจนในปัจจุบันนี้คือ คนจนมีบทบาทในการควบคุมธุรกิจการค้าแทบทุกระดับในจังหวัดบรรพตพิสัยและวาริชวิล

นอกจากนี้ ขบวนการค้ากัญชาคนจนที่สามารถควบคุมตลาดกัญชาต่างประเทศที่ส่งออกจากประเทศไทยได้เป็นส่วนใหญ่ ยังเป็นผลให้กระบวนค้ากัญชาจากพื้นที่ 2 จังหวัดดังกล่าวนี้ อยู่ภายใต้การควบคุมของขบวนการคนจนโดยตรง และยังได้ก้าวไปถึงขั้นการลงทุณค้ากัญชา ในลาวและกัมพูชาตลอดจนพม่า เพื่อให้อยู่นอกเหนือการใช้อำนาจรัฐไทยที่จะปราบปราม การค้ากัญชาในประเทศไทยดังกล่าว เป็นการติดต่อโดยตรงกับรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐที่มีอำนาจในการปกครอง การร่วมมือกันดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสนองความต้องการของต่างชาติ ที่มีพฤติการณ์ทางชายแดน ที่ไม่น่าไว้วางใจในปัจจุบัน การสนับสนุนของลาว และเขมรในการค้ายาเสพติดโดยอาศัยขบวนการค้ากัญชาในประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ เป็นการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และการติดต่อระหว่างขบวนการค้ากัญชาคนจนกับองค์กรของรัฐอื่น ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลทางทหารของเวียตนามนั้น ก็ไม่แน่ว่า

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พ.ต.ท.วิชาญ จำปีศรี และสุทวิช สุพรรณ, ชนวนอพยพกับความมั่นคงภายใน. กรุงเทพฯ (สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2519.)

อาจได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากสถานทูตเวียดนามในประเทศไทยก็ได้ ขบวนการด้ากัฎษา
คนญวนจึงอาจเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบ่อนทำลายประเทศไทยโดยตรง

7. นอกจากที่กล่าวมาแล้ว การใช้อำนาจและอิทธิพลยังเป็นผลให้เกิดการทุจริตและ
คอร์รัปชั่นโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของข้าราชการ ในการแสวงประโยชน์จากการด้ากัฎษาอย่าง
กว้างขวาง จนมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสวงประโยชน์อย่างไม่เป็นธุลีถือว่าเป็นความ
เลวร้ายหรือไม่ดีงามแต่อย่างใด

การทุจริตและคอร์รัปชั่นของข้าราชการ บางหน่วยงานในท้องถิ่นเกิดขึ้นตั้งแต่ลักษณะอย่าง
เบาบางจนถึงอย่างรุนแรงยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นคอร์รัปชั่นจำแลง หรือการประพฤตินิยมชอปลักษณะของ
"บ้านต้องเช่า" "ข้าวต้องซื้อ" หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงขนานแท้ในลักษณะของ "ดาวไกล"
"ใจถึง"

อาจกล่าวได้ว่าการใช้อำนาจและอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแสวงประโยชน์
จากการด้ากัฎษานั้น แท้แล้วก็คือการทุจริตคอร์รัปชั่นในหน้าที่ราชการนั่นเอง

8. การใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นในการแสวงประโยชน์ จากการ
การด้ากัฎษา เป็นผลให้รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบปลูกและด้ากัฎษาในท้องถิ่นดังกล่าว
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปราบปรามของฝ่ายรัฐบาลดำเนินการอย่างไม่ต่อเนื่องในช่วงระยะ
เวลาอันเหมาะสมดำเนินการไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ และผู้ปฏิบัติงานที่เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่ดำเนินการ
อย่างจริงจัง เมื่อประกอบกับการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างผู้ปลูกกัฎษากับเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น จึงทำ
ให้ผู้ปลูกกัฎษาเห็นช่องทางของการหลบหลีก หรืออาศัยช่องว่างในการปราบปราม ดำเนินการปลูก
กัฎษาในพื้นที่เดิม (ในขอบเขตของท้องถิ่น) ทุกปี ึ่งๆ ที่ตระหนักว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยอื่น
ร่วมกับหน่วยในพื้นที่จะต้องทำการปราบปรามทุกปีเช่นกัน และในแต่ละปีก็ทำลายกัฎษาได้จำนวน
มาก (ดูภาคผนวก ก)

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สมพร แสงชัย การฉ้อราษฎร์บังหลวง : ทฤษฎีและความเป็นจริง" รัฐศาสตร์สาร. 11 (มกราคม - ธันวาคม 2528) : 49 - 106.

ในประเด็นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจ และอิทธิพล ในการสนับสนุนคุ้มครอง การปลูกกัญชาจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เป็นสำคัญ จนทำให้ผู้ปลูกกัญชาตระหนักว่า เขาเพียงแต่คอย หลบหลีกเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่พื้นที่ปลูกกัญชาในเขตจังหวัดวาริชิวีโลส่วนใหญ่เป็น ที่ราบ การคมนาคมสะดวก ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคในการที่จะเข้าทำการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ท้องถิ่นแต่อย่างใด แต่การปลูกกัญชาของราษฎรก็กระทำกันอย่างมากมายทุกปี ในประเด็นนี้
 พ.ต.อ. เสรี เตมียเวส (2529:47) ผู้กำกับตำรวจมุกดาหาร ซึ่งมีบทบาทในการปราบปรามกัญชา มาช้านานก็ยังยอมรับว่าในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็น เป็นใจและปล่อยปละละ เลຍในการปราบ ปรามกัญชา

การตัดฟันทำลายกัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงรอกกระทำตามโครงการจากหน่วยเหนือ เป็นสำคัญ ซึ่งบางครั้งราษฎรขายกัญชาได้แล้ว แต่ฝิ่นจะ ได้ดำเนิโครงการ

9. จากการใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำบางกลุ่ม เพื่อแสวงประโยชน์จากการ ค้ากัญชา เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้น โดยเฉพาะในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่ง เป็นผู้ที่ไม่มีส่วน เกี่ยวข้องกับขบวนการ และเป็นฝ่ายต่อต้านขบวนการกับผู้ที่เกี่ยวข้องในขบวนการค้ากัญชา ความ ขัดแย้งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสวนทางกันอัน เป็นผลให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ไว้วางใจต่อกันและ ต่างก็อาจใช้อิทธิพลต่อกันในการทำลาย หรือเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นในระดับผู้ บริหารงานที่มีเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน ในระดับรองลงมา ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นจาก การที่เจ้าหน้าที่ต่างฝ่ายต่างแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาของขบวนการค้ากัญชากลุ่มหนึ่ง แต่ไป ใช้อำนาจในการทำลายขบวนการค้ากัญชาอีกกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้กลุ่มตนสามารถควบคุมกระบวน การในพื้นที่ได้เพียงกลุ่มเดียว ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่เสียประโยชน์ก็หาโอกาสที่จะทำลายขบวนการค้า กัญชากลุ่มเดียนั้น เป็นการตอบแทน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจึงกลายเป็นเครื่องมือของขบวนการค้ากัญชา ในการต่อสู้แย่งชิง เพื่อควบคุมกระบวนการค้ากัญชาในท้องถิ่น

ผลการวิจัยและการยืนยันสมมติฐาน

การศึกษาเรื่อง "การเมืองเรื่องกัญชา" ซึ่งมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับการใช้อำนาจ และ อิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่น ในเรื่องเกี่ยวกับการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา จากการศึกษา ในขอบเขตของ 2 จังหวัด คือวาริชิวีโล และบรรพตพิสัย พบว่า

ทั้งในจังหวัดวาริชโค และจังหวัดบรรณดิสัย มีบุคคลหลายคนที่ เป็นชนชั้นนำ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับขบวนการค้ากัญชา และมีลักษณะความสัมพันธ์ ที่จำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มชนชั้นนำทางการปกครอง ซึ่งหมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวนหนึ่ง เป็นนักค้ากัญชา และผู้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชา ในส่วนนี้มักเป็น เจ้าหน้าที่ระดับสูงชั้นสัญญาบัตรและมีความสัมพันธ์กับนักค้ากัญชาในระดับนายทุน และอีกส่วนหนึ่งมีบทบาทเพียงระดับการสนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา โดยมากเป็น เจ้าหน้าที่ระดับกลางและระดับล่าง ชนชั้นนำที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชานี้มีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา ซึ่งพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลดังกล่าวโดยเนื้อแท้แล้ว เป็นการทุจริตและประพฤตินิชอบรวมไปถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง เพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเอง เป็นผลให้ขบวนการค้ากัญชาประสบความสำเร็จในการค้ากัญชา เป็นส่วนใหญ่

2. กลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง ซึ่งหมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ รวมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ปรากฏว่า กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นจำนวนไม่น้อย เป็นนักค้ากัญชา และผู้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชา และโดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่นประเภท ส.จ. มีพฤติกรรมดังกล่าว เป็นจำนวนมากกว่าประเภทอื่น จนอาจกล่าวได้ว่าองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นนี้ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์จากการค้ากัญชาของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดวาริชโค โดยอยู่ภายใต้อิทธิพลของ ส.ส. อีกชั้นหนึ่ง ชนชั้นนำกลุ่มนี้ใช้อำนาจและอิทธิพลซึ่งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจอ้างอิงจากสถาบันการเมือง และทรัพยากรทางวัตถุ ตลอดจนทรัพยากรนามธรรม ในการแสวงหาประโยชน์จากการค้ากัญชา ลักษณะการสนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชาของชนชั้นนำกลุ่มนี้ ปรากฏเป็นแบบแผนของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ อันส่งผลให้ขบวนการค้ากัญชาสามารถค้ากัญชาได้ เป็นผลสำเร็จ เป็นส่วนมาก

3. กลุ่มชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึง พ่อค้า นักธุรกิจ ชนชั้นนำกลุ่มนี้มีบทบาทเป็นทั้งนักค้ากัญชา และผู้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชา กรณีที่เป็นนักค้ากัญชาจะมีบทบาทการค้ากัญชาในระดับนายทุน พ่อค้านักธุรกิจหลายคน เป็นนักการเมืองท้องถิ่น และมีบทบาทในการค้ากัญชาด้วยฐานอำนาจของกลุ่มที่อยู่ทรัพยากรทางวัตถุอันสามารถใช้อำนาจ และอิทธิพลต่อกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง กลุ่มพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาสำคัญมักได้แก่ กลุ่มคนญวน และกลุ่มคนจีน ที่ใช้อำนาจและอิทธิพลในการค้ากัญชา เพื่อขยายฐานทางเศรษฐกิจ และมุ่งแสวงหาอำนาจทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผลการศึกษากับงานวิจัยอื่น ๆ และแนวความคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การ เมืองกับชนชั้นนำ

ในประเด็นที่เป็นการศึกษา เรื่องการ เมืองนั้น ประเด็นสำคัญประการหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้ศึกษา เรื่องนั้น ๆ จะนิยามการ เมืองในลักษณะใด ดังนี้แม้ว่าจะ เป็นการศึกษานี้ในประเด็นเดียวกัน แต่ก็ สามารถอธิบายได้ในภาพที่ต่างกัน ด้วยเหตุผลและแนวทางการศึกษาที่ต่างกันออกไป

การ เมือง เรื่องกัญชาก็เช่นเดียวกัน อาจศึกษาได้ในแง่มุมอื่น ๆ เช่นกระบวนการกำหนด นโยบายเกี่ยวกับการปราบปราม ซึ่งก็มีกรอบความคิดในการศึกษา ไปอีกอย่างหนึ่ง แต่การศึกษา การ เมือง เรื่องกัญชาในที่นี้ มุ่งพิจารณาจากเรื่องราวประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมท้องถิ่น ซึ่ง เรื่องราวทางการ เมือง เหล่านี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า ควรที่จะต้องศึกษาถึงผู้กระทำทางการ เมือง เป็นสำคัญ เพราะโดยเนื้อแท้แล้วเหตุการณ์หรือเรื่องราวทางการ เมืองไทยเกิดขึ้นจากการกระทำ ของชนชั้นนำเป็นสำคัญ และดังที่ทงก วงษ์ตระหง่าน (2529) ได้ศึกษาวิเคราะห์การ เมืองไทย โดยใช้ผู้กระทำทางการ เมือง เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ซึ่งทงกได้ชี้ให้เห็นว่า เป้าหมายสำคัญ ของผู้กระทำทางการ เมืองไทย คือผลประโยชน์ทางอำนาจและ เศรษฐกิจ หมายความว่าผู้กระทำ ทางการเมืองใช้สถานการณ์ทางการ เมือง เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ ทางอำนาจและ เศรษฐกิจของตน เป็นสำคัญ การศึกษาการ เมือง เรื่องกัญชาก็ได้ข้อสรุปที่เป็นลักษณะ เดียวกัน สถานการณ์หนึ่ง ๆ จะเป็นตัวกำหนดในการใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่น ในการที่จะแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาจะพิจารณาใช้อำนาจและอิทธิพลเพื่อหาประโยชน์ดัง กล่าวนั้น ก็เป็นลักษณะที่สอดคล้องกับที่ทงก สรุปว่า วิธีการมองสถานการณ์ของผู้กระทำทางการ เมือง สะท้อนให้เห็นว่าผู้กระทำทางการ เมืองย่อมต้องมีเป้าหมายของตนในแต่ละสถานการณ์ และ เป้าหมายนี้ เป็นตัวกำหนดสำคัญของวิธีการมองของผู้กระทำทางการ เมืองนั้น

การ เมืองไทยเป็นเรื่องของชนชั้นนำเป็นส่วนใหญ่ และการ เมืองไทยมีเรื่องส่วนตัวเข้ามา เกี่ยวข้องอยู่มาก ในการวิเคราะห์การ เมืองไทยจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวของ ผู้มีอำนาจกับบุคคลต่าง ๆ และระหว่างผู้มีอำนาจด้วย ผลการศึกษาการ เมือง เรื่องกัญชาทำให้เชื่อ ว่าเป็นดังเช่นที่ทงกกล่าว โดยการยืนยันจากข่าวยุโรปสังคม และอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่น

การเมือง เรื่องกัญชาแม้จะศึกษาในระดับท้องถิ่น แต่ก็มีข้อสรุปในทำนองเดียวกันกับการศึกษาการเมืองไทยในระดับมหภาคทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดและกรอบวิเคราะห์การเมืองในลักษณะเดียวกัน

อำนาจทางเศรษฐกิจกับอำนาจทางการเมือง

การเมือง เรื่องกัญชา สะท้อนให้เห็นว่า ทรัพยากรทางการเมือง เป็นสิ่งที่มีคุณค่า และผู้คนต่างแสวงหาเพื่อสามารถครอบครอง กัญชาเป็นทรัพยากรทางการเมืองในแง่ของ สิ่งที่จะนำมาซึ่งความมั่งคั่งแก่ผู้ที่สามารถครอบครอง และจากความมั่งคั่งดังกล่าว เป็นทรัพยากรที่จะเอื้ออำนวยให้ใช้ต่อไป เพื่อแสวงหาอำนาจทางการเมือง นักค้ากัญชาที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจอยู่โดยพื้นฐานแล้ว หรือแม้แต่พ่อค้านักธุรกิจที่มีบทบาทในการสนับสนุนขบวนการค้ากัญชา ก็ให้ความสนใจ และมีความพยายามที่จะเข้ารับการเลือกตั้งจำนวนไม่น้อย โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า นอกจากชื่อเสียงและอิทธิพลอื่น ๆ แล้ว ผู้ที่มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งจะต้องมีอำนาจทางการเงินที่พอเพียงแก่การหาเสียงทุกลักษณะด้วย

การศึกษาของสุจิต บุญขงการ (2528) เรื่องการใช้งบประมาณในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการศึกษาต่อกลุ่มการเมืองโดยตรง ก็ยืนยันว่า จากความจำเป็นของการใช้เงินสำหรับการเลือกตั้งจึงทำให้คนมีเงิน เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมพ่อค้านักธุรกิจเริ่มได้เข้าทางการเมืองจากระดับล่างจนมีอำนาจและอิทธิพล เพียงพอที่จะ เข้าแข่งขันการเลือกตั้งในตำแหน่ง ส.ส.ความสำเร็จทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวของชนชั้นนำทางธุรกิจ เป็นตัวอย่างให้คนรุ่นใหม่ทำตาม แบบแผนการได้เข้าทางการเมืองของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาก็เช่นเดียวกันนี้

การศึกษาของตระกูล มีชัย (2526) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชน และข้าราชการกับการเมืองไทย ก็ยืนยันว่า ความจำเป็นของกลุ่มธุรกิจเอกชนในการพยายามแสวงหาอำนาจทางการเมืองนั้น ก็เพื่อการคุ้มครอง และการขยายอิทธิพลทางธุรกิจของตน

ในทำนองเดียวกัน ประกาศศักดิ์ ธานีพงศ์ (2528) จากการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักการเมืองที่มีภูมิหลังเป็นพ่อค้านักธุรกิจสาขาต่าง ๆ ก็พบว่านักธุรกิจเหล่านี้ยอมรับว่าธุรกิจจำเป็นต้องสัมพันธ์กับการเมือง เนื่องจากการเมืองเป็นเครื่องมือช่วยในการปกป้องและแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ธุรกิจของตนเป็นสำคัญ ดังนั้นนักการเมืองจึงสนับสนุนการเงิน โดยการใช้อำนาจและอิทธิพลต่าง ๆ ในอันที่จะทำให้ตนสามารถมีบทบาทในพรรคการเมืองได้

พ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชามีพฤติกรรมเช่นนี้ และในทำนองเดียวกันนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชา ก็ล้วนแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

กลุ่มการเมืองและข่ายใยสังคมนี้อุปถัมภ์กับการแสวงหาผลประโยชน์ของบุคคล

การเมืองเรื่องกัญชายังสะท้อนถึงปรากฏการณ์เกี่ยวกับการรวมตัวของบุคคล เป็นกลุ่มการเมือง เพื่อดำเนินการแสวงหาผลประโยชน์ จากการค้ากัญชาอย่าง เป็นขบวนการ

Jeremy Boissevain (1974 : 192) ให้ความหมายกลุ่มการเมืองว่าเป็น "การรวมกลุ่มกัน (Coalition) ของบุคคล (ผู้ติดตาม) ที่ถูกคัดเลือกสรรหาโดยส่วนตัวตามกฎเกณฑ์หลายประการ โดยหรือในนามของบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีความขัดแย้งกับบุคคลอีกคนหนึ่ง หรือหลายคนในการควบคุมทรัพยากร ผลประโยชน์ และชื่อเสียง"

ขบวนการค้ากัญชาจึงมักมีผู้นำที่โดดเด่นและเป็นบุคคลที่สามารถควบคุมบุคคลภายใต้การดำเนินงานโดยการแบ่งสรรปันส่วนผลประโยชน์ที่ผู้นำของกลุ่มสามารถจัดหาได้มา ภายใต้การสนับสนุนของผู้ติดตามในกลุ่ม นายทุนผู้บัญชาขบวนการค้ากัญชา คือผู้ที่จัดสรรโควตาให้แกบุคคลในข่ายงานของตนออกไปอย่างหลากหลายตามระดับความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิด บุคคลเหล่านี้จะได้รับมากกว่าบุคคลที่อยู่ห่างออกไปจากตัวของผู้นำกลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนจากขบวนการค้ากัญชาของกลุ่มคนญวน หรือกลุ่มการเมืองของคนไทย ที่อยู่ภายใต้การนำของนายไสว. (อดีต ส.ส.) ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็น ส.จ. แทบทั้งกลุ่ม หรือกลุ่มของนายพงษ์ ฆ อุทัย(อดีต ส.ส.) ที่มีบทบาทในฐานะผู้อุปถัมภ์แก่ลูกน้องที่ถูกคัดเลือกลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ในปี 2529 ซึ่งกลุ่มผู้ติดตามนายพงษ์นี้ล้วนแล้วแต่เป็นนักค้ากัญชามาก่อนแทบทั้งสิ้น

กลุ่มการเมืองหรือขบวนการด้ากัฎษาเหล่านี้ เมื่อพิจารณาถึงลงไปก็พบว่า นอกจากการรวมตัวกัน เป็นกลุ่มโดยมุ่งหวังที่จะได้รับผลประโยชน์จากผู้มาแล้ว ยังมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ในข่ายใยสังคม เป็นพื้นฐานอีกด้วย ข่ายใยสังคมนี้เป็นข่ายการเมืองส่วนบุคคลอันสามารถพิจารณาแยกออกจากข่ายสังคมทั้งหมด เราจะพบเห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน ตลอดจนกลุ่มของบุคคลในพรรคการเมืองเดียวกัน ข่ายการเมืองส่วนบุคคลตามแนวคิดของ Boissevain (1974 : 28 - 44) ประกอบด้วย ความสัมพันธ์เชิงซ้อน (multiplexity) สิ่งที่มีการแลกเปลี่ยน (fransactional content) ลักษณะการให้และการรับ (directional flow) และความถี่และระยะเวลาที่ได้มีความสัมพันธ์กัน (frequency and duration of interaction)

และจากการเมืองเรื่องกัฎษานี้ กลุ่มการเมืองที่แฝงอยู่ด้วยข่ายการเมืองส่วนบุคคลล้วนถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาประโยชน์จากการด้ากัฎษาเสมอ

การใช้อำนาจและอิทธิพล เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง หรือขบวนการอันเกี่ยวกับการด้ากัฎษาเหล่านี้ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนด้วยอย่างมาก และการแลกเปลี่ยนดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องกับข่ายใยสังคม Peter Blau (1964) เห็นว่าจากข่ายใยสังคมนี้เอง เป็นผลให้เกิดปทัสสถาน และค่านิยมของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์นี้ก็มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในข่ายใยสังคม การแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นนี้ เป็นการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลที่ถูกจูงใจโดยผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากผู้อื่น การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์จึง เป็นกลไกอันหนึ่งที่ทำให้สายสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดำรงอยู่ได้ และหากมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์มากขึ้นความรู้สึกผูกพันจะยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย อันก่อให้เกิดความเชื่อถือและข้อผูกมัดทางใจที่ต่อกัน บุคคลเหล่านี้จึงอุทิศเวลา กำลังกาย กำลังใจ เพื่อปกป้องสายสัมพันธ์นั้นมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

นอกจากจะพิจารณาในระดับของกลุ่มอัน เป็นข่ายใยทางสังคมเชิงอุปถัมภ์แล้ว การพิจารณาในระดับตัวบุคคลเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว ก็จะทำให้เห็นถึงทิศทางหรือเป้าหมายของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองที่ชัดเจน อันเป็นการยืนยันถึงแนวความคิด เรื่องกลุ่มทางการเมืองในที่นี้

ปรากฏการณ์ที่เด่นชัดจากการศึกษากลุ่มชนชั้นนำ ในการวิจัยเรื่องนี้คือ การที่ชนชั้นนำ เหล่านี้มุ่งแสวงหาทรัพยากรแห่งอำนาจที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการผลประโยชน์ทางการเงิน และการมีตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น โดยการแสวงหาความร่ำรวยจะเกิดขึ้น เป็นเบื้องต้นและพยายามใช้ เป็น เครื่องมือในการหาตำแหน่งหน้าที่อีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้โดยอาศัยจุดอ่อนของระบอบราชการ เป็นช่องทาง หรือพ่อค้านักธุรกิจต้องการผลประโยชน์ทางการเงินจากการค้ากัญชา และการมีตำแหน่งทางการเมือง โดยการแสวงหาความร่ำรวยจะเกิดขึ้น เป็นเบื้องต้นและพยายามใช้ เป็น เครื่องมือในการหาตำแหน่งทางการเมืองอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้โดยอาศัยจุดอ่อนของกระบวนการเลือกตั้ง เป็นช่องทาง หรือนักการเมืองต้องการผลประโยชน์ทางการเงินจากการค้ากัญชา โดยการมีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง เป็น เครื่องมือ โดยอาศัยจุดอ่อนของระบอบราชการ เป็นช่องทาง ทรัพยากรแห่งอำนาจที่สำคัญที่เห็นได้ชัดจากการศึกษานี้ คือ ความมั่งคั่ง อำนาจหน้าที่ และ เกียรติยศ ชื่อเสียง

ปรากฏการณ์ ดังกล่าวนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สัมพันธ์ถึงแนวความคิดว่าด้วยเรื่องมนุษยกับการแสวงหาทรัพยากรทางการเมือง ของ Robert E. Lane (1959) โดยที่การแสวงหาทรัพยากรทางการเมืองนั้นอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติเรื่องแรงจูงใจและความพึงพอใจ ทั้งนี้โดยอาศัยการกระทำกิจกรรมทางการเมือง (political activities) ช่องทางการเมือง (political channels) และกลไกทางการเมือง (political means) ในการตอบสนอง

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ชนชั้นนำกับกลุ่มการเมืองและชายไยสังคมเชิงอุปถัมภ์ จะมีลักษณะที่ว่าชนชั้นนำจะใช้กลุ่มการเมืองและชายไยเชิงอุปถัมภ์ เป็น เครื่องมือในการตอบสนองแรงจูงใจและความพึงพอใจของตน ดังนี้กลุ่มการเมืองจึงรวมของชนชั้นนำหรือบุคคลที่มีความคาดหวังหรือค่านิยมตลอดจนทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน แต่ถ้าหากกลุ่มนั้น ๆ ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลได้ เขาก็จะแสวงหากลุ่มใหม่ หรือแม้แต่การสร้างกลุ่มภายใต้การนำของตนก็เป็นได้

นักค้ากัญชา และขบวนการค้ากัญชาที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ก็เป็นสิ่งสะท้อนอย่างหนึ่งของแนวความคิดต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว

การพึ่งพาโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน ระหว่างชนชั้นนำท้องถิ่น กับ ขบวนการค้ากัญชา โดยมีพื้นฐานจากชายไยสังคมนี้จึง เป็นผลให้ขบวนการค้ากัญชาประสบผลสำเร็จ

ในการดำกัฏษา และรอดพ้นจากการทำลายของกลุ่มต่อต้าน ตลอดจนยังสามารถแจกจ่ายผลประโยชน์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ตลอดมา

ข้อเสนอแนะ

1. ในทางวิชาการ

1.1 ระเบียบวิธีวิจัย การศึกษาการ เมือง เรื่อง กัญษา ในครั้งนี้เป็นการศึกษา การ เมือง โดยการพิจารณาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการหลายอย่าง ในการรวบรวมข้อมูล จึงสามารถสะท้อนให้ผู้อ่าน เข้าใจถึงรายละเอียดที่แฝงอยู่ได้มากพอสมควร และทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาความ อันทำให้ได้ข้อสรุปทั่วไปที่มีความชัดเจนระดับหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะ เหตุว่า การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้มีข้อจำกัดบางประการ ดังจะ ได้กล่าวต่อไป

การ เมือง เรื่อง กัญษาจึงควรที่จะ ได้มีการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อหาความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะทราบว่าผลการศึกษามี ความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงไร ทั้งนี้ เพื่อที่จะหาข้อสรุปเกี่ยวกับธรรมชาติของการ เมือง เรื่อง กัญษาอันจะสามารถสรุปเป็นแบบแผนทั่วไปได้อย่างน่าเชื่อถือ เพื่อที่จะนำผลสรุปดังกล่าวไปใช้ ประโยชน์ตามสมควร

1.2 ประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษา การ เมือง เรื่อง กัญษาจากการศึกษานี้ เป็นการพิจารณาวิเคราะห์ถึงบทบาทของชนชั้นนำทางการเมือง 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเป็นกลุ่มใหญ่ใน สังคมท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถที่จะแสวงหาข้อมูลได้อย่างครบถ้วนทั่วถึง อันอาจทำให้ขาด สาระสำคัญไปหลายประการ

การศึกษาการ เมือง เรื่อง กัญษาควรที่จะ ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ในขอบเขตของ ชนชั้นนำแต่ละกลุ่มอย่างละเอียดลึกซึ้งก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยศึกษาความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่ม ซึ่ง จะ เป็นการทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

การศึกษาวิเคราะห์ผลซึ่ง เกี่ยวข้องกับชนชั้นนำเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นยิ่ง เนื่องจากคนเหล่านี้ล้วน เป็นผู้กระทำทางการเมืองอัน เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฏษา ในบทบาทที่สำคัญยิ่งกว่าราษฎรผู้ด้ากัฏษาทั่วไป

นอกจากนี้อาจทำการศึกษาวิจัยในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับกัฏษาแต่มุ่งให้เกิดผลในด้าน การแก้ไขปัญหาการลักลอบด้ากัฏษา หรือเพื่อให้เข้าใจถึง เนื้อหาสาระที่แท้จริงของการด้ากัฏษา ได้ ชัดเจนยิ่งขึ้นอันจะ เป็นประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจ เพื่อกำหนดมาตรการการดำเนินการใด ๆ

แต่ทั้งนี้ก็มีควมจำเป็นที่จะต้อง ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่อำนาจหน้าที่โดยตรงใน เรื่องการปราบปรามกัฏษาด้วย

1.3 การวิจัยซ้ำในพื้นที่อื่น การศึกษาการเมือง เรื่องกัฏษาดังกล่าวมาแล้ว ได้ว่าเป็นการศึกษาบุกเบิกในเชิงการ เมืองกับยาเสพติดของไทย การศึกษาเบื้องต้นครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ กล้ากล่าวอ้างว่าเป็นข้อสรุปทั่วไปที่ถูกต้องทุกประการ ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการ เมือง เรื่องกัฏษา อาจเกิดขึ้นแต่เพียงในพื้นที่ของการศึกษาครั้งนี้ เท่านั้น ส่วนในพื้นที่อื่นแม้จะ เป็นพื้นที่ปลูกกัฏษาที่สำคัญ แต่ชนชั้นนำท้องถิ่นดังกล่าวอาจจะมีบทบาทในการ เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฏษาน้อยมาก ด้วยเหตุผลหรือเงื่อนไข เฉพาะที่เป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้นเอง การวิจัยซ้ำด้วยกรอบการศึกษาวิเคราะห์ เดียวกันจะทำให้สามารถเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมือง เกี่ยวกับกัฏษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับหน่วยของการวิเคราะห์ในสภามแวดล้อมที่แตกต่างกัน อันอาจทำให้ได้ข้อสรุปอีกลักษณะหนึ่งก็ได้

1.4 ข้อจำกัดในการศึกษา การเมือง เรื่องกัฏษาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการ ศึกษาเกี่ยวกับการใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นในการแสวงประโยชน์ จากการด้ากัฏษา ซึ่งหมายถึงว่าชนชั้นนำเหล่านี้มีส่วนร่วม เกี่ยวข้องกับการลักลอบด้ากัฏษา ในลักษณะหนึ่ง ตั้งแต่ระดับเบาบางไปจนถึงรุนแรง

พฤติกรรมอัน เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฏษาเป็นพฤติกรรมที่มิชอบ และ เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เป็นความเลวร้ายในสายตาของคนส่วนใหญ่ในสังคม การค้นหามติการณของบุคคล

อันเกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฎษา จึงเป็นการค้นหาความเลวร้ายของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อนำมาศึกษา ซึ่งอาจหาจากบุคคลที่สามได้เป็นส่วนใหญ่ แต่คนเหล่านั้นยังมีขอบเขตของการป้องกันตนเองระดับหนึ่ง คือไม่กล้าที่จะระบุตัวบุคคลด้วยเกรงว่าจะมีภัยถึงตนแม้ว่าผู้ซักถามหาข้อมูลจะเป็นเพื่อนของเขาก็ตาม เพราะผู้เก็บข้อมูลไปซักถามเขาในเรื่องที่ไม่อยากจะให้ร้ายใครเหล่านี้ โดยที่ไม่เคยค้นเคยกันมาก่อนเลยก่อนหน้านี้ ซึ่งอาจเป็นด้วยที่ว่า ผู้วิจัยเป็นคนแปลกหน้าสำหรับเขา ที่ยังไม่น่าไว้วางใจนัก

แม้แต่การใช้แบบสอบถาม โดยการส่งให้ผู้ตอบดำเนินการตอบข้อมูลเอง ในส่วนที่เป็นคำถามแบบเปิดแทบจะไม่สามารถเก็บข้อมูลอันเป็นการระบุชื่อบุคคลโดยตรงได้เลย

ดังกล่าวนี้ เทคนิคในการหาข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งการที่จะเก็บข้อมูลเหล่านี้ เพื่อการศึกษาการ เมือง เรื่องกัฎษาใน เวลานั้นสันจะไม่ได้ข้อมูลที่กระจ่างและยากที่จะเข้าถึงปรากฏการณ์ได้เพียงพอ เพราะเป็นการหาข้อมูลอันมีลักษณะที่เป็นจุดอ่อน และความผิดพลาดจนเป็นการล่อเจตนาที่จะรู้เรื่องอันไม่สมควรของบุคคลอื่น

ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีข้อได้เปรียบในการเก็บข้อมูลอยู่อย่างหนึ่ง คือ ดำเนินการหารายละเอียดดังกล่าว เพื่อใช้เป็นพื้นฐานความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่มา เป็นเวลาเกือบ 2 ปี จึงทำให้รับข้อมูลและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ไว้ ในความทรงจำมากพอสมควรที่จะนำมาประกอบกับการใช้ระเบียบวิธีการศึกษาจนสามารถถ่ายทอดเป็นผลงานการวิจัยได้

2. การประยุกต์ใช้ผลการศึกษาเพื่อปฏิบัติ

2.1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในสภาพสังคมการเมืองของท้องถิ่นตัวอย่างนี้เป็นสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามกลุ่มบุคคลผู้ด้ากัฎษา และในขณะที่ทิศทางการปราบปรามของรัฐมุ่งไปสู่การตัดฟันทำลายกัฎษาของราษฎร ซึ่งตกเป็นเหยื่อกลางของการใช้อำนาจและอิทธิพลแต่เพียงกลุ่มเดียว จากการปราบปรามทำลายไร้กัฎษามาเป็น เวลาหลายปี หน่วยงานที่รับผิดชอบน่าจะตระหนักถึงปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือปราบแล้วก็ต้องปราบอีกทุกปีเสมอไปในพื้นที่เดิม หรือใกล้เคียงนั้นเอง ประเด็นนี้จะ เป็นไปได้หรือไม่ว่าเป็นผลสะท้อนมาจาก

การใช้อำนาจและอิทธิพลของหลายฝ่าย ในการผลักดันให้การปลูกกัญชาในหมู่ราษฎรยังคง เป็นอยู่ ตลอดมา แม้แต่สำนักงาน ป.ป.ส. เองก็ยอมรับว่าปัญหาการกัญชาเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน (ชวลิต ยอดมณี 2529: 17)

การให้ความสนใจต่อประเด็นนี้ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารงานการปราบปราม ควรจะได้ พิจารณาให้ถ่องแท้และลึกซึ้ง

2.2 การใช้อำนาจและอิทธิพลเพื่อแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาของชนชั้นนัก ท่างการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ สามารถแก้ไขได้ โดยการแต่งตั้งผู้บริหารงานตำรวจในระดับสูงของจังหวัด ที่มีประวัติการทำงาน ในลักษณะของการกำจัดอิทธิพลและอำนาจไม่เป็นธรรม เข้ามารับผิดชอบแก้ไขปัญหาดัง เช่นกรณี บุคคลประเภท พ.ต.อ. เสรี เตมียเวสซึ่ง เมื่อสมัยที่ดำรงตำแหน่งผู้กำกับตำรวจมุกดาหารปรากฏว่า ขบวนการค้ากัญชาไม่สามารถที่จะมีอิทธิพลในพื้นที่ดังกล่าวได้เลย จะมีก็แต่การลักลอบค้าที่ไม่ค่อย สำคัญนัก ทั้ง ๆ ที่จังหวัดมุกดาหารก็เป็นพื้นที่ปลูกกัญชาที่สำคัญมากในประเทศไทย ทักษะดังกล่าว นี้สะท้อนจากประสบการณ์ของนายตำรวจระดับสารวัตรใหญ่ผู้หนึ่งที่เคยทำงานร่วมกับ พ.ต.อ. เสรี มาก่อนว่า... การปราบกัญชานั้นขึ้นอยู่กับนายว่าจะเอาอย่างไรถ้าจะลุยก็ไม่มีเหลือ และไม่ว่า อิทธิพลใด ๆ ในระดับจังหวัดก็ไม่สามารถต่อต้านอำนาจหน้าที่ของตำรวจได้ ถ้านายไม่เล่นด้วย...

หากแนวคิดเรื่องอำนาจและอิทธิพลดังกล่าวนี้เป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารงานการปราบปราม กัญชาก็น่าจะพิจารณาเป็นกรณีตัวอย่างว่า ทิศทางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับท้องถิ่น นั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้บริหารหรือระบบการบริหารงานตำรวจ ในระดับท้องถิ่น

2.3 จากการซึ่งศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการปลูกกัญชาของราษฎรและการ ลักลอบค้ากัญชาของขบวนการค้ากัญชา เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลร้ายในทางการเมือง และการปกครอง ตลอดจนความมั่นคงของชาติด้านการแทรกซึม และบ่อนทำลายของชนกลุ่มน้อยที่เป็นคนพวน แต่ใน ทางตรงกันข้าม ทักษะโดยทั่วไปของผู้ที่กล่าวถึงส่วนดีของการปลูกและการค้ากัญชา จะมองไปใน แง่มุมที่ว่าเป็นแสวงหารายได้ของราษฎรผู้ปลูกกัญชา และการค้ากัญชาโดยการส่งออกต่างประเทศ เป็นการหารายได้เข้าสู่ประเทศโดยทางลับซึ่ง เป็นการพุดถึงประเด็นเรื่องรายได้ เป็นสำคัญและใน

เรื่องนี้ก็เฉพาะการปลุกภัยของราษฎรผู้ยากจนในชนบทเท่านั้นที่เป็นประเด็นอันมีความสำคัญ พอที่จะทำให้รัฐบาลต้องตระหนัก และหาทางออกโดยไม่ก่อให้เกิดผลลบในทางการ เมืองการปกครอง ส่วนการค้าภัยของ ขบวนการค้าภัยชาตินั้น แม้จะทำเงินตราเข้าประเทศแต่ก็ถูกใช้ไปในทางที่เป็นผลร้ายต่อความมั่นคงของชาติ และผลร้ายต่อการพัฒนาวิถีทางการ เมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นผลร้ายต่อสังคมโดยส่วนรวมอัน เกิดจากการใช้อำนาจ และอิทธิพลในทางที่ไม่ถูกต้องนานา ประการ ข้ออ้างในประเด็นนี้ยังมีผลในทางลบต่อรัฐในสายตาของประชาคมโลกอีกด้วย เหตุผลดังกล่าวจึงไม่เป็นการสมควรที่จะ ได้รับความพิจารณาเลยและรัฐต้องดำเนินการปราบปรามขบวนการค้าภัยอย่างถึงที่สุด

แต่การปลุกภัยของราษฎรไทยจะต้องได้รับการพิจารณาควบคู่ไปกับการหาทางออกให้กับกลุ่มประชาชนผู้ยากจนในชนบทที่ไม่มีหนทาง เลือกลงในการ เอาชนะความยากจนซึ่งรัฐเองก็ไม่สามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควรในปัจจุบัน ดังนั้นในเมื่อภัยซึ่ง เป็นทรัพยากรที่มีค่าในท้องถิ่น เพียงอย่างเดียวที่เหล่าราษฎรผู้ไม่มีอำนาจและอิทธิพลจะสามารถแสวงหาและใช้ แลกเปลี่ยน เป็น เงินตราได้อย่างมีมูลค่าสูงกว่าทางเลือกอื่น ๆ อันมองไม่เห็นว่าจะช่วยให้แก้ไข ปัญหาความเป็นอยู่ได้อย่างมั่นใจ ราษฎรเหล่านั้นจึงยอมรับความเสี่ยงภัยจากการกระทำผิดกฎหมาย โดยมีแรงจูงใจทางการเงิน เป็นสำคัญ

ในท้องถิ่นชนบทอื่น ๆ ที่ภัยไม่อาจปลุกได้ผลดี แต่มีทรัพยากรอื่น ๆ อันอาจแสวงหา แลกเปลี่ยน เป็น เงินตราได้ คนเหล่านั้นก็จะยึดถือเอาทรัพยากรเหล่านั้น เป็นทางออกในการแก้ปัญหา ด้านความเป็นอยู่เช่นกัน อันได้แก่ การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อเผาถ่าน การตัดไม้เพื่อแปรรูปโดยใช้ แรงงานคน การลักลอบค้าสินค้าเถื่อนตามแนวชายแดน การขูดแระโดยไม่ได้ขออนุญาต เหล่านี้เป็น ต้น แต่การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ไม่อาจตัดเทียบกับการดำเนินงานของนายทุนซึ่งทำอย่างถูก กฎหมายได้ การกระทำของราษฎรจึง เป็นสิ่งที่เกิดผลร้ายต่อรัฐน้อยกว่าการกระทำของนายทุนยิ่งนัก เพราะ เหตุว่าโดยพื้นฐานแล้วนายทุนเหล่านั้นสามารถควบคุมทรัพยากรเหล่านั้นไว้ภายใต้ อำนาจและอิทธิพลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และก็บ่อยครั้งที่ใช้ราษฎร เป็น เครื่องมือของตน ในการบงก้า เพื่อต่อสู้กับการปราบปรามการกระทำที่ผิดระ เบียบหลักเกณฑ์ เช่น กรณีของการ ตัดไม้โดยไม่รับอนุญาต โดยมีเหตุผลว่า เป็นการปราบปรามราษฎรผู้ยากจน และโดยแท้จริงแล้ว ราษฎร เหล่านี้ก็ไม่รับค่าตอบแทนมากนัก และอีกประการหนึ่งของการกระทำที่เป็น การหาทาง

ออกในการหารายได้ของราษฎรจากการหาประโยชน์จากทรัพยากรอื่น ๆ เหล่านี้ ก็แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น บางท้องถิ่นมีทรัพยากรอย่างหนึ่ง และท้องถิ่นก็มีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยมากเป็นทรัพยากรประเภทใช้แล้วสิ้นเปลืองหมดไป ไม่อาจหาทดแทนใหม่ได้ในระยะเวลาอันสั้น

แต่กรณีของพืชกัญชา เป็นทรัพยากรที่ล้วนแตกต่างจากทุกสิ่งดังกล่าวมาแล้ว ราษฎรสามารถแสวงหา และครอบครอง เพื่อใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่โดยการปลูกกัญชา ซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษ คือ ขึ้นได้ทั่วไปแทบทุกภูมิประเทศ หากได้รับการดูแลเอาใจใส่ก็จะได้ผลออกงามดีแต่จะแตกต่างกันบ้างที่รสชาต ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิประเทศและภูมิอากาศบางประการ การปลูกกัญชาเพื่อทำการค้าจึงแพร่กระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยอย่างรวดเร็วและปัจจุบันมีการปลูกกัญชาในพื้นที่ถึง 41 จังหวัดซึ่งนับได้จากผลการตัดฟันทำลายไร่กัญชาโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทั้งนี้ไม่นับรวมถึงจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ซึ่งอาจมีพื้นที่ปลูกกัญชามากแต่ไม่เปิดเผยโดยสื่อมวลชน และทางราชการทำให้ไม่อาจได้ข้อมูลนั้นมาอ้างไว้ (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค. เรื่องพื้นที่ปลูกกัญชาในประเทศไทย) การแพร่ระบาดของกัญชาเป็นได้หรือไม่ว่าเป็นการแสวงหาช่องทางสร้างฐานะของราษฎรในท้องถิ่นที่ปลูกกัญชา แม้ว่าจะเป็นการรับจ้างนายทุนปลูกกัญชาก็ตามและหากมีช่องทางในการติดต่อเพื่อทำการค้ากัญชาแล้ว ราษฎรก็อาจหันไปทำการปลูกกัญชาขึ้นเอง เพื่อจำหน่ายให้กับนายทุนอีกด้วยก็อาจเป็นไปได้ เนื่องจากแรงจูงใจด้านราคากัญชา (ดูรายละเอียดภาคผนวก ข. เรื่องราคากัญชาแต่ละชั้นตอน)

หากการปลูกกัญชาและการแพร่ระบาดของกัญชาเกิดขึ้นจากการทำมาหากินของราษฎรและได้ใช้การปลูกกัญชาเป็นการแก้ปัญหา โดยไม่มีทรัพยากรอื่น ๆ ให้ยึดถือหรือแสวงหาได้หรือแม้กระทั่งนายทุนใช้จุดอ่อนเรื่องความยากจนของราษฎร เป็นช่องทางในการว่าจ้างให้ทำไร่กัญชา และราษฎรตกลงยอมรับเป็นหนทางแสวงหาเงินดังนี้แล้วนั้น นับเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของประเทศในอนาคตอันใกล้ยิ่งนัก เพราะดังที่ได้กล่าวแล้วว่ากัญชามีคุณลักษณะพิเศษกว่าทรัพยากรที่มีค่าอื่น ๆ เนื่องจากเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ได้ในเวลาอันสั้น และกระทำได้ทั่วไปไม่จำกัดพื้นที่ ซึ่งใช้ทำเกษตรกรรมได้ ผู้กระทำเพียงแต่ต้องรับความเสี่ยงภัยจากการปราบปรามที่อาจเกิดขึ้นได้เท่านั้น แต่หากราษฎรจำนวนมากทำการปลูกกัญชาเหมือนกับในจังหวัดตัวอย่างที่ศึกษาแล้วนั้นก็ เป็นเรื่องที่น่าหนักใจสำหรับรัฐบาลในการต่อสู้กับมวลชน ซึ่งอาจทำการต่อต้านอำนาจรัฐ โดยหันเข้าหาฝ่ายตรงกันข้ามทางการปกครอง ดังที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต จากการถูกบีบคั้นลักษณะอื่น ๆ

การปราบปรามของรัฐในท้องถิ่นตัวอย่าง 2 จังหวัดที่ศึกษาจึงต้องใช้มาตรการ ไม่แต่ต้องประชาชน โดยตรงแต่จะทำลายไร้กัญชาเท่านั้น นอกจากนี้จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ในบางกรณี และจากแนวการ ดำเนินการของรัฐดังกล่าวก็ทำให้ต้องทำการปราบปรามกัญชาโดยการตัดฟันทำลายไร้กัญชาทุกปี และราษฎรก็ปลูกทุกปีเช่นกัน หากแบบแผนการปลูกกัญชาทั่วประเทศไทยในอนาคตเป็นอย่างนี้ ก็ นับว่ารัฐดำเนินมาตรการที่ผิดพลาดอย่างยิ่ง เพราะปล่อยให้ปัญหายั่งยืนอย่าง เป็นพิษที่กว้างขวาง ซึ่งทำให้ยากที่จะแก้ปัญหาอย่างอื่น

ดังที่ พล.ต.ต.ชวลิต ยอคมณี (2529: 19) เลขานุการป.ป.ส.ให้ข้อสังเกตไว้ว่าใน บางปัญหาหากวิธีการแก้ไขปัญหามิถูกต้อง เหมาะสมแล้วอาจ เกิด เป็นผลร้ายต่อ เนื่องตามมาในภาย หลัง ได้ ดังเช่น ปัญหาฝิ่น และการแก้ไขปัญหามัน เมื่อครั้ง 27 ปีที่ผ่านมา

การหาทางออกให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นที่ปลูกกัญชาจึง เป็นสิ่งที่รัฐต้องคำนึงอย่าง ไม่อาจ หลีกเลียง ได้เลยแม้ว่า ไม่มีพืชอะไรก็ตามที่จะสามารถทดแทนรายได้จากการปลูกกัญชาชายก็ตาม (พล.ต.ต.ชวลิต ยอคมณี 2528:18) การหาทางออกในที่นี้อาจ เป็นการหาทาง เปลี่ยนพฤติกรรม และทัศนคติในการปลูกกัญชาของราษฎรให้เห็น เป็นสิ่งที่ เป็นภัยต่อชาติบ้าน เมืองโดยส่วนรวม และ เกิดการต่อต้านการปลูกกัญชาแต่ต้องมีมาตรการทดแทนรายได้ระดับหนึ่งด้วยแม้ว่าจะ เป็นจำนวน น้อยกว่าก็ตาม แต่ราษฎรอาจยอมรับมากกว่าการที่จะไป เสี่ยงกับการปราบปรามของรัฐซึ่งอาจ เพิ่ม ความรุนแรงมากขึ้นในอนาคตและสิ่งที่รัฐต้องคำนึงถึงในการปราบปรามก็คือราษฎร เหล่านี้ เป็นคน ไทยและไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดาน เพียงแต่เขาปลูกกัญชาเพื่อหารายได้ และกัญชาในทัศนะของผู้ปลูก และคนในท้องถิ่นนั้น ไม่ได้ เป็นสิ่งที่ถูกใช้ไปในการ เสพติดอย่างน่าวิตกถึงความ เสื่อมสภาพทางร่าง กายและจิตใจของราษฎร เลย ผู้ที่แสวงประโยชน์จากกัญชาทั้งหลายโดย เฉพาะอย่างยิ่งบรรดาชน ชั้นนำ จึงมักใช้ประโยชน์ เป็นข้ออ้างในความชอบธรรมเสมอ และบรรดาราษฎรก็ยอมรับโดย ดุษฎีเพราะ เป็นสิ่งที่ เขา เหล่านี้ไม่มีทางเลือก เป็นประโยชน์สำคัญ

การใช้มาตรการ เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมหากไม่สามารถดำเนินการได้ รัฐก็อาจ ใช้ความเข้มงวดในการปราบปรามยิ่งขึ้น ซึ่งก็หลีกเลี่ยงการไม่แต่ต้องตัวบุคคลได้ยาก ผลร้าย ยิ่งจะ เกิดตามมามากกว่า หากยังจะต้องคำนึงถึงวิธีทางการต่อสู้กับกระยา

การใช้มาตรการ เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม หากไม่มีอิทธิพลอย่าง เข้มข้น เพียงพอ
 แล้วก็ไม่อาจเกิดผลได้ และอิทธิพลในการ เปลี่ยนทัศนคติของราษฎรผู้ปลุกกัญชาให้ เป็นการต่อต้าน
 ชนชั้นการจูงใจในที่นี้คือการสร้างตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงจากการทำอาชีพอย่างอื่น
 ในท้องถิ่นที่มีคุณค่าพอที่จะยุติการปลุกกัญชาได้ ทั้งนี้ต้องสร้างสภาพแวดล้อมของสังคมในการ
 สร้างหน้าที่หนักของอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วย คือ เพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปราม
 การปลุกกัญชา และขบวนการค้ากัญชา และสร้างค่านิยมใหม่ให้เห็นถึงผลร้ายของการปลุกกัญชา
 และดำเนินการต่อต้านขบวนการค้ากัญชาในที่สุด

2.4 หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาทในการปราบปรามกัญชาควรจะต้อง
 สนับสนุนอย่างจริงจังให้มีการศึกษาในแง่มุมหรือประเด็นต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ
 ในการแก้ไขปัญหาของกัญชาของรัฐโดยส่วนรวม เพื่อที่จะ เสริมสร้างให้เกิดแนวความคิดในเชิงวิชาการ
 ที่จะประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง อีกทั้งการศึกษาในเชิงวิชาการอย่าง เป็น
 ระบบ มีระเบียบวิธีอันน่าเชื่อถือในการใช้ข้อมูลข่าวสาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรของรัฐใน
 การที่จะนำเสนอต่อรัฐบาล สาธารณชน หรือผู้สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดที่เป็นองค์กรต่าง
 ประเทศให้เกิดความ เชื่อถือ หรือเข้าใจสภาพการณ์ที่แท้จริง เพื่อที่จะได้มุ่งแก้ปัญหาในทิศทางที่
 สอดคล้องและ เอื้ออำนวยผลต่อกัน